

ki so izšli pri založbah Christopher Helm in Pica Press. Ima 192 strani in 16 barvnih strani z odličnimi risbami, delo Tima Worfolka, v uvodnem delu pa je nekaj črno belih slik istega avtorja o morfologiji in ekologiji srakoperjev.

Knjiga ne obravnava celotne družine srakoperjev, ampak le poddružino Laniidae, v katero uvršča rodove *Lanius* (27 vrst), *Corvinella* (2 vrsti) in *Eurocephalus* (2 vrsti). Avtorja sta v sistemu sledila najnovejšim izsledkom genetskih raziskav, delanih z metodo DNA-DNA hibridizacije. Po starejšem sistemu naj bi rod *Eurocephalus* pripadal drugi poddružini *Prionopinae*, vendar so v najnovejših raziskavah sistematike ptic na genetski osnovi ugotovili večjo sorodnost omenjenega rodu s predstavniki poddružine *Laniidae*. Od drugih novosti iz sistematike srakoperjev knjiga obravnava še na novo priznano evropsko vrsto srakoperja - južni veliki srakoper *Lanius meridionalis*, ki je bil pred tem obravnavan kot podvrsta velikega srakoperja *Lanius excubitor*.

V uvodnem delu je predstavljena problematika taksonomije, morfologije, selitev, habitatov, vedenja, prehranskih navad, gnezditvenih navad in populacijske dinamike srakoperjev (obrnava predvsem rod *Lanius*), dodano pa je še nekaj informacij o rodovih *Corvinella* in *Eurocephalus*. Sledi nekaj splošnih napotkov za uporabo priročnika in nekaj pomembnejših naslovov Mednarodne skupine za srakoperje (International Shrike Group).

Sledi klasičen slikovni pregled vrst s kratkimi opisi samca, samice in prvoletnih osebkov ter ponekod še opisov nekaterih podvrst, ki so tudi narisane. Narisano je veliko število podvrst, žal pa ne vse. Tako je pri rjavem srakoperju *Lanius collurio* narisana le soimenska podvrsta. Pri večini zelo variabilnih vrst pa so narisane praktično vse podvrste (naprimer pri bledem srakoperju *L. isabellinus*, orientalskem srakoperju *L. schach*, velikem srakoperju *L. excubitor*, južnem velikem srakoperju *L. meridionalis*, itn.) Slike so dobre in nazorne.

Za slikovnimi stranmi sledi še klasičen obširnejši tekst o posameznih vrstah, ki obsega določanje, opis spolov in mladost-

nih osebkov, mere, razširjenost, geografske variacije z zoogeografskimi in morfološkimi opisi vseh znanih podvrst, pri nekaterih možnosti križanja z drugimi vrstami, selitev, golitev, oglašanje, habitat, navade, prehrano in gnezdenje. Na koncu je dodan še seznam literature za vsako vrsto posebej. Teksti so opremljeni tudi z nazornimi zemljevidi, ki poleg gnezditvenega in prezimovalnega areala prikazujejo še areale posameznih podvrst ter pri nekaterih tudi selitvene poti.

Knjiga je odličen priročnik za določanje in spoznavanje srakoperjev, ki, kot pravita avtorja v uvodu, ponazarjajo zelo očitno konvergenco z ujedami tako morfološko kot ekološko. Knjigo smo na januarski seji, ko smo obravnavali družino srakoperjev *Laniidae*, zelo koristno uporabili tudi pri terminološki komisiji.

Al Vrezec

Skrivnostna fotografija Mystery photograph

Tokratna skrivnostna fotografija je spet bolj uganka kot problem, zato bo odgovor karseda kratek in površen. Ugibamo lahko zgolj zato, ker ptica na sliki skriva del telesa, v tem primeru kljun, po katerem jo najlaže prepoznamo. Resničen prepoznavni problem pa so seveda posnetki, na katerih ptico vidimo v celoti, vzemimo da tudi v ugodni svetlobi, pa je kljub temu ne moremo z gotovostjo določiti. Razlikovanje ima seveda korenine že v naravi, kjer se "ugankarska" ptica slejkoprej zasuče in pokaže skriti del telesa, medtem ko "problemska" ptica ostaja vprašljiva ne glede na to, ali pozira dalje, ali pa, kar je verjetnejše, odleti in nas pusti z dvomi in v najboljšem primeru s posnetkom v aparatu. Seveda je razlika tudi v učinkovanju: ob problemskih posnetkih se učimo, ob ugankarskih zgolj zabavamo.

Po kratkem repu, podrepni in trebušni belini domnevamo, da gre za pobrežnika - martinca ali prodnika. Če po zelenem listu sklepamo, da je ptica na sliki v gnezdi-

Katera vrsta je to? Can you identify the species?

tvenem perju (lahko pa bi bila tudi v pognezditvenem in seveda mladostnem), se število možnih pobreznikov sicer skrči, a še vedno jih nekaj ostane. Je na sliki samica čnorepega kljunača, malega martinca ali jezerskega martinca, ki imajo vsi v tem času do zatilja podajšano nadočesno marogo? Po barvnem vzorcu v krovcih se odločimo za malega martinca, ki se prav po tem v danem položaju, ko težko preverjamo dolžino nog in siceršen

Mali martinec *Actitis hypoleucos*, Nakelska Sava, maj 1996 (I. Geister)

vtis stoječe ptice, tudi razlikuje od bojda podobnega Temminckovega prodnika. Za to, tudi na sliki dobro vidno perje je značilna tenka črna črta sredi vsakega peresa, medtem ko je pri prodniku v peresu več črnine. Tako razmeroma hitro pritrdimo občutku, ki nas je prevzemal že od vsega začetka in nam pravzaprav vseskozi prišepetaval, da gre za malega martinca, četudi na terenu najzgovornejšega prepoznavnega znaka stoječe ptice - zatoka beline na prsih - tukaj sploh ne vidimo. Konec koncev tudi skrben izrez ni mogel prikriti dejstva, da si perje ureja valeča ptica. Tako je pri vsem tem ugibanju še najbolj vznemirjujoča spokojna drža tega sicer vseskozi nemirnega pa tudi precej razboritega pobreznika.

Iztok Geister

Ornitološka kronika 1994, 1995

Ornithological chronicle 1994, 1995

V tokratni številki *Acrocephalus* sta objavljeni kroniki ornitoloških opažanj za leti 1994 in 1995. Spisek sodelavcev je objavljen na koncu kronike; vsem se najlepše zahvaljujem za posredovane podatke. V nasprotju s predhodnimi objavami so ptice razvrščene po abecednem redu in ne po sistematskem vrstnem redu. Ekipa, odgovorna za pripravo ornitološke kronike vljudno prosi opazovalce ptic in člane DOPPS, naj zanimivejša opažanja ptic za leti 1996 in 1997 pošljejo čimprej, najkasneje pa do 15. maja 1998 na naslov: Andrej Sovinc, Pod kostanji 44, 1000 Ljubljana. Ker kroniko zelo popestrijo fotografije ptic, vas prosimo, da priložite tudi kakšno (četudi samo dukumentacijsko) fotografijo oziroma diapozitiv.